

O hrnčíři, hlíně a znovuzrození

(Krnov, 7.5.2023)

I.čtení: proroctví Jeremjášovo 18,1-12

II.čtení: evangelium podle Jana 3,1-21

Snad každý člověk měl někdy ve svém životě chuť vrátit zpátky něco, co se stalo; zapomenout na chyby, které udělal, a rány, které uštědřil, a začít znovu – od začátku, s čistým štítem. Snad každý někdy litoval nějakého svého činu a toužil po jeho smazání; snad každý byl někdy nespokojený sám se sebou a snil si o tom, jak by všechno udělal jinak, kdyby dostal ještě jednu příležitost. Jenže taková příležitost není.

Aspoň si to myslel moudrý Nikodém, který si přišel v noci promluvit s Ježíšem. „Nemůže člověk vstoupit do těla matky...“ Není možné smazat, co se stalo, nedá se zapomenout... Tak to vidí zkušený učitel.

Musíme s ním souhlasit. Mluví z něj skepse naší zkušenosti. Historii nelze vrátit, co se stalo, nedá se odestát a často ani napravit. Vždyť „jak by se to mohlo stát?“

Je zvláštní, že podle Jeremjášova proroctví, přepadaly myšlenky na navrácení věci zpět i samotného Hospodina – vševládnoucího a všemohoucího Stvořitele. Toho, který po stvoření všechno zkontroloval a prohlásil, že je všechno v pořádku, že to je DOBRÉ. Tentýž Hospodin najednou lituje a zdá se Mu, že se to přece jen nepovedlo, nebo spíše se to zvrhlo a vytrhlo se Mu z rukou; a teď už by bylo potřeba vzít věci pěkně zpět a spustit to celé od začátku – a bez chyb.

Tak jako to dělá ten hrnčíř – když se mu z hlíny vyloupne jiný tvar, než si představoval, pěkně hlínu zase rozhněte a zkusí to znovu. A znovu a znovu – dokud není s výsledkem spokojen.

A tak si představujeme Stvořitele, jak znovu a znovu tvoří nové světy a nové tvory a nové lidi; a zase je zklamán a zase ničí, a koloběh se opakuje – dokud se to konečně nevyvede...

Představujeme si to a všechno se v nás bouří: To přece nejde!!! Hrnc nemá duši! Nemyslí, necítí, nemiluje a nedělá chyby. Přece nejde člověka srovnávat s keramikou! Přitom ovšem nám je jasné, že Stvořitel je jediný, kdo by tuto hrozbu byl schopný realizovat. Přetvořit celé dílo, včetně lidí.

Naštěstí pro Izraelce doby Jeremjášovy i pro nás Hospodin není bezcitný tyran ani autor televizního seriálu, který nechává postavy objevovat nebo mizet podle toho, jak se zrovna pohádal nebo udobřil s jejich představiteli. O Hospodinu čteme v Písmu nejednou, že je laskavý, milosrdný a milující, že odpouští neodpustitelné a napravuje nenapravitelné. Čteme o Jonášovi a ninivanech, kteří činili pokání a kterým Bůh odpustil, o babylonském zajetí Izraele a o tom, jak byl ze zajetí zase vyveden; dokonce známe příběh o potopě světa – ani při ní Bůh nezvolil radikální řez a nevykořenil zlo se vším všudy a nestvořil znovu – od základu.

Známe Boha, víme tedy, že výhrůžka postupu na způsob hrnčíře asi nejvíc trápila Jeho samotného. Musel být nesmírně zklamán jednáním Izraelců, když se snížil k použití zbraně takového kalibru.

A stejně to nepomohlo: Jeruzalémští se Mu vysmáli. Nevěřili. Ukázali se horší, než ninivští pohané... A to zlé na nich nebylo ani tak to, že jednali zle – vždyť každý z nás někdy udělá chybu nebo někomu ublíží. Zlé bylo to, že nelitovali, neznali pokání. Nikdy nebyli smutní nad svými vinami, nad utrpením, které způsobili druhým. Nikdy netoužili vrátit čas zpátky a napravit spáchané zlo.

Právě proto to za ně musel chtít Hospodin. Je to tak – nad tím, kdo nemá srdce a nelituje svých provinění, lituje Bůh, že mu vůbec svěřil dar života. Život bez pokání je promarněná hřivna a promrhaný čas. Tak tvrdé srdce, jaké měli Jeremjášovi spoluobčané a jaké míváme i my sami, nemá nárok na existenci. Božímu stvoření má vládnout láska, odpuštění a milosrdenství.

I přes tuto naši tvrdost však Hospodin neudělal se světem krátký proces. Nerozdrtil jej jedním slovem, jako jej kdysi jedním slovem vytvořil. Dává lidem novou šanci – stále ještě věří v možnost nápravy toho narušeného lidského tvora.

A tuto šanci vysvětluje Ježíš Nikodémovi: Člověk se nestane malým bezmocným dítětem, ale ani to není potřeba. Je však možné, aby se člověk změnil vnitřně – ve svých postojích, ve svém srdci; a je možné, aby byla smazána zátěž minulosti. Stačí litovat chyb a přiznat viny; nebýt pyšný a nestát hrdě na svém, bez ohledu na to, kolika lidem tím ublížím. Jak často se bojíme a stydíme přiznat si slabost nebo přehmat – říkáme „abychom neztratili tvář...“ a přitom nás samotné trápí, jakou škodu naše tvrdost působí.

Ježíš vnáší do našeho i Nikodémova života úplně nový rozměr: odpuštění. Odpuštění, které je podstatným rysem Boží povahy. Ukazuje Boha, který netouží člověka pronásledovat pro jeho špatnosti, který má porozumění, a hlavně lásku i pro hříšníka a který má navíc moc věci napravit, smazat, vzít zpět. Stačí málo – vzdát se pýchy, pokořit se před Bohem a přijmout svou nedokonalost. Pak Hospodin prokáže svou moc a dá nám znovuzrození z Ducha, činí z nás nové stvoření.

A když víme, že jsme slabí a nedokonalí, můžeme brát na vědomí i nedokonalost ostatních lidí, mít s nimi soucit a odpouštět jim tak, jako nám odpouští Bůh.

A tak se ztrácí starý svět soudů a soudců; je nahrazen světem lásky a odpuštění, světem znovuzrození, světem Ducha, kde je možné, aby bylo smazáno, co je pokažené, aby bylo zapomenuto ublížení, aby smutky utichly a vztahy začínaly znova. Takové je království Kristovo, království milosrdného Stvořitele a milujícího Spasitele. To je znovuzrození - způsob života, k němuž zve Ježíš Nikodéma i nás, život pokání a odpuštění a nového začátku.

Pane Bože,

Děkujeme Ti za možnost nového začátku.

Děkujeme Ti, že nám odpouštíš, co jsme provedli zlého, a pomáháš napravovat, co jsme v životě pokazili.

Dej, ať všichni lidé mohou poznat Tvou odpouštějící lásku a ať se celý svět společně raduje ze Tvé spásy.

AMEN!